

ONDERWIJSP
Educatie

DIENST
Maatschappelijke Ontwikkeling

Kadernota brede school

GEMEENTE
Arnhem

Kadernota brede school

Inhoud

Inleiding	pag. 2
1. Aanknopingspunten voor ontwikkeling van de brede school	pag. 3
1.1. Maatschappelijke ontwikkelingen	pag. 3
1.2. Gemeentelijk beleid	pag. 4
2. Visie, doel en uitgangspunten	pag. 5
3. Plan van aanpak	pag. 8
3.1. Uitgangspunten bij plan van aanpak	pag. 8
3.2. Maatwerk per locatie	pag. 8
3.3. Gemeentelijke regie	pag. 10
3.4. Meten van resultaten	pag. 11
3.5. Uitvoeringsprocedure	pag. 12
Bijlage 1 Reacties van scholen en instellingen op de conceptnotitie	pag. 13
Bijlage 2 Begrippen	pag. 18
Bijlage 3 Integraal jeugdbeleid	pag. 19
Bijlage 4 Van inventarisatie naar brede school	pag. 21
Bijlage 5 Oriëntatiekaders brede school	pag. 22

Januari 2004

"Wanneer je een schip wilt bouwen breng dan geen mensen bij elkaar om hout aan te slepen, werktekeningen te maken, coördinatie te regelen en planningen te maken. Maar leer de mensen te verlangen naar de eindeloze zee."

(Citaat Antoine de Saint Exupéry over 'dromen van de zee')

1. Aanknopingspunten voor ontwikkeling van de brede school

1.1. Maatschappelijke ontwikkelingen

In de afgelopen jaren hebben allerlei maatschappelijke ontwikkelingen hun stempel gedrukt op de schoolpraktijk. Deze zijn tegelijkertijd aanknopingspunten voor de ontwikkeling van de brede school.

Maatschappelijke druk om leerprestaties op de school te verbeteren

Het verbeteren van de leerprestaties in de basisvaardigheden is de afgelopen jaren speerpunt nummer één van het beleid op het gebied van sociale vernieuwing in het onderwijs. Het invoeren van een leerlingenbegeleidingssysteem, het verbeteren van de taalbekwaamheid in het Nederlands, het realiseren van doelmatige instructie aan leerlingen zijn belangrijke onderdelen.

De school zal blijvend moeten werken aan de verbetering van de leerprestaties, met name op het gebied van het taalonderwijs.

Extra aandacht voor het jonge kind

Sinds enkele jaren is een gericht beleid ingezet op het voorkomen van achterstanden in een zo vroeg mogelijk stadium: taalprogramma's voor kleuters, kwaliteitszorg peuterspeelzalen, samenwerkingsprojecten peuterspeelzaal-basisschool, klassenassistenten in het basisonderwijs, klassenverkleining.

In het onderwijsvoorrrangsbeleid van de gemeente Arnhem zijn de doelstellingen voor de voor- en vroegschoolse educatie opgenomen.

Toenemende vraag om zorg

Scholen worden steeds meer geconfronteerd met problematieken, die kinderen mee de school innemen en die het onderwijsleerproces nadelig beïnvloeden. Dat vraagt om 'zorg op maat'.

Veelal gaat het om een combinatie van taalproblemen, een slechte thuissituatie, opvoedingsproblemen en moeilijkheden op sociaal en emotioneel vlak. De school kan die achterstanden onmogelijk alleen oplossen.

Als oplossing zoeken scholen samenwerking met andere instellingen.

Groeiende behoefte aan buitenschoolse opvang

Met de 24-uur economie lopen de schooltijden niet parallel met de werktijden van de ouders. Dat geeft niet alleen opvangproblemen, maar beperkt ook de deelname aan culturele en sportieve activiteiten na schooltijd.

Ouders hebben steeds meer behoefte aan een vorm van naschoolse en voorschoolse opvang. Met een toenemend aantal alleenstaande ouders en tweeverdieners worden voorzieningen voor opvang en vrijetijdsbesteding voor schoolkinderen steeds belangrijker.

Vraag om leerlingen te stimuleren tot cultuur- en maatschappelijke participatie

Enkele scholen zijn gestart met De Verlengde Schooldag. Sportieve en kunstzinnige activiteiten vormden het leeuwendeel van het aanbod. Met VSD-activiteiten worden leerlingen in contact gebracht met het culturele leven en de sportieve wereld en gestimuleerd om daar blijvend gebruik van te maken.

Na evaluatie van de VSD-activiteiten in Arnhem van de voorbije jaren wil men in de toekomst de VSD meer verdieping geven en het educatieve karakter vergroten. Ook wil men meer samenhang brengen in de relatie tussen de VSD-activiteiten en het reguliere schoolprogramma en de incidentele projecten in de school. De Verlengde Schooldag biedt goede kansen om de brede vorming gestalte te geven.

2. Visie, doel en uitgangspunten

De in hoofdstuk 1 genoemde ontwikkelingen laten zien dat er een behoefte is aan een nieuw pedagogisch-didactisch concept over leren en opvoeden, dat plaatsvindt in een samenhangende voorzieningen- en activiteitenstructuur. Het brede-school-concept kan daar mede antwoord op bieden.

Visie

De brede school bestaat uit een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor de jeugd en hun ouders dat door een geïntegreerde aanpak de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus wil verbeteren: op school, in het gezin en in hun vrije tijd.

Het gaat om een bondgenootschap waarin de school een belangrijke partner is. Het begrip brede school slaat niet op een gebouw, maar op een concept waarin vier functies samenkomen: onderwijs, ontmoeting, ontspanning en opvang en draagt daardoor bij aan de sociale samenhang in de wijk door versterking van de sociale binding van kinderen/jongeren en ouders aan de school, aan elkaar en aan de buurt.

Onderwijs:	De scholen hebben primair de taak om kwalitatief goed onderwijs te realiseren. Zij hebben de hulp en ondersteuning van hun omgeving nodig om hun kerntaak waar te maken en werken daarin samen met andere voorzieningen in de wijk. Daarbij wordt optimaal gebruik gemaakt van de deskundigheid bij scholen en instellingen. Een voorschoolse educatieve voorziening voor kinderen van 0 tot 4 jaar vergroot de ontwikkelingskansen en dragen bij aan vroege signalering van mogelijke probleemgevallen.
Ontmoeting:	De school is een veilige plaats, waar ouders relatief veel vertrouwen in stellen. Door de laagdrempeligheid is het een ontmoetingsplaats tussen verschillende culturen, tussen ouders en leerkrachten.
Ontspanning:	Activiteiten na schooltijd kunnen bijdragen aan sociale participatie, integratie en sociale cohesie.
Opvang:	Nabijheid van kinderopvang, voorschoolse- en naschoolse opvang zorgen voor een vertrouwde omgeving voor kinderen/jongeren.

De maatschappelijke verantwoordelijkheid van door de overheid gesubsidieerde instellingen voor onderwijs, zorg en welzijn dient complementair te zijn aan de ontwikkeling van de brede scholen.

Dit vraagt om een gezamenlijke aanpak onder een integrale regie en sluit aan op het jeugdbeleid, onderwijsachterstandenbeleid en Grote Steden beleid, waarbij middelen worden ingezet voor de meest kwetsbaren.

Het vraagt om wijziging in de beleidsvoering van de gemeente bij de aansturing van maatschappelijke organisaties, het vergt nieuwe inhoudelijke en organisatorische concepten bij de betrokken organisaties en scholen, het vergt inpassingen in huisvestings- en voorzieningenbeleid.

Doelstellingen van brede school ontwikkeling in Arnhem

- Het vergroten van de onderwijs- en ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren door scholen op te nemen in een netwerk van sociale, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen.
- Het versterken van de sociale structuur door de wijken een samenhangend, goed bereikbaar en op de vragen van de wijk aansluitend aanbod te bieden.

De belangrijkste profiel- en ontwikkelingslijnen zijn:

- **Accent op onderwijsachterstand**

Hierbij gaat het om het versterken van de ontwikkelingskansen van kinderen die een risico lopen op onderwijsachterstand. Dit vereist veel aandacht voor ontwikkeling van de basisvaardigheden en veel activiteiten gericht op het verbeteren van leersituaties door samenwerking en afstemming tussen school en andere voorzieningen en door het aanbieden van specifieke activiteiten.

In het kader van de voor- en voerschoolse educatie dient tussen consultatiebureaus, peuterspeelzalen en kinderopvang, de jeugdgezondheidszorg en de eerste twee groepen van de basisschool op zodanige wijze te worden samengewerkt dat tekortkomingen in de ontwikkelingen van kinderen vroegtijdig worden gesignaleerd. Bovendien dient er aanbod te komen dat past op de vraag achter die tekortkomingen.

Bouwkundig betekent dat onder meer dat er ruimte wordt gereserveerd voor de opvang van kinderen/jongeren met speciale pedagogische en didactische behoeften door (externe) professionals, zoals spelbegeleiding, taalstimulering of logopedie.

- **Accent op hulpverlening**

Aandacht voor een interne zorgstructuur van de school, waarin zorginstellingen en –voorzieningen rondom kinderen en jongeren integraal werken binnen de brede school.

- **Accent op cultuurparticipatie**

Kinderen en jongeren doen op velerlei terreinen ervaringen op, die zij in de ‘gewone’ school niet opdoen. Dit geldt ook voor het ontwikkelen van sociale vaardigheden. In de buitenschoolse opvang worden accenten gelegd op kunstzinnige, muzikale, creatieve en maatschappelijke vorming.

- **Accent op ouderbetrokkenheid en buurtfunctie**

De buurt- en wijkfunctie van de voorziening is gericht op de educatieve en maatschappelijke ontwikkeling van kinderen, jongeren en ouders, waardoor zij meer mogelijkheden hebben om een sociale binding aan te gaan met hun eigen omgeving.

Voorwaarde is een hechte samenwerking tussen de participanten in de wijk, waarbij de voorziening een centrumfunctie heeft als ontmoetingsplek voor wijkbewoners en als de plek waar de kinderen in een bepaalde leeftijdscategorie te vinden zijn.

In de voorziening wordt een (vrijtijds)aanbod voor volwassenen opgenomen. Bouwkundig ziet men dat bijvoorbeeld terug in een centrale ontmoetingsruimte, theaterzaal, sportzaal, ICT lokaal.

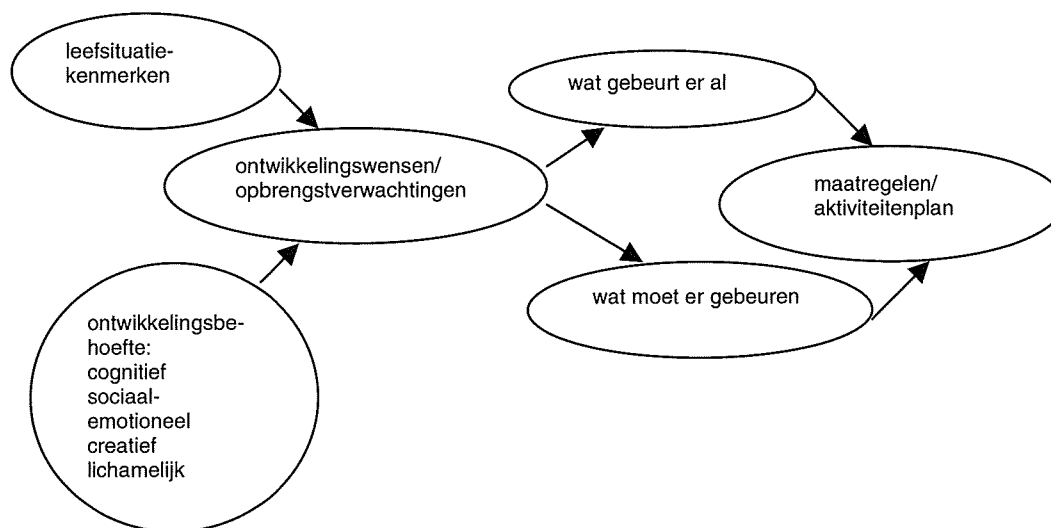
- **Accent op sport en recreatie**

Een gymzaal maakt onderdeel uit van de cluster. In de directe omgeving van de school wordt ruimte gereserveerd voor sportvelden en activiteiten in de openlucht, een uitgiftepunt van sport- en spelmaterialen.

- **Accent op nieuwe media**

Bij de inrichting van gebouwen wordt geanticipeerd op intensief gebruik van informatie- en communicatietechnologie. Internetaansluitingen en servicepunten voor het gebruik van nieuwe media in combinatie met aandacht voor “blijvend leren” en “leren leren”.

passend bij het sociaal-pedagogisch concept van de bredeschoollocatie (bijlage 4: van inventarisatie naar bredeschool concept).

De uitwerking per locatie bij het primair onderwijs bestaat minimaal uit:

- Een programma voor en samenwerking bij voor- en vroegschoolse ontwikkelingsstimulering.
- Vroegtijdige signalering en aanpak van sociaal-emotionele en maatschappelijke problemen van kinderen.
- Programmatische samenwerking en afstemming, gericht op een laagdrempelig aanbod voor kinderen en ouders, ook na schooltijd.
- Het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving waarin kinderen goed tot hun recht komen.

Bij het voortgezet onderwijs bevat de uitwerking minimaal:

- Een programma voor en samenwerking bij ontwikkeling van de sociale competentie.
- Integrale leerlingenzorg om leerlingen die dreigen uit te vallen binnen te school te houden.
- Programmatische samenwerking en afstemming, gericht op een naschools activiteitenprogramma op gebied van cultuur, recreatie/sport en onderwijs.
- Naschoolse opvang.

Daarnaast kan een brede schoollocatie zich op een of meerdere speerpunten profileren: onderwijsachterstand, hulpverlening, cultuurparticipatie, ouderbetrokkenheid en buurtfunctie, sport en recreatie, nieuwe media.

Betrokken partners/voorzieningen

Het concept brede school gaat uit van een brede optiek op opvoeding, educatie en vorming. Dat is geen kwestie van de school alleen. De school kan en moet samenwerken met andere voorzieningen voor jeugd en ouders, waarbij de kerntaken van de participanten niet uit het oog wordt verloren. De brede school moet juist betere condities scheppen om die kerntaken uit te voeren.

In een brede schoolnetwerk wisselen scholen en andere instellingen uit wat zij vanuit hun eigen kerntaken aan kinderen (en ouders) binnen de organisaties te bieden hebben. Daarin verschilt het van het buurtnetwerk, waarin problemen van kinderen meer individueel worden benaderd. In een brede schoolnetwerk kijken scholen en instellingen hoe zij hun diensten dichter bij elkaar kunnen brengen, welke open plekken er dan nog blijken te zijn en hoe die gevuld zouden kunnen worden.

De gemeente zal in samenwerking met de schoolbesturen een inventarisatie houden van de huidige en gewenste brede schoolontwikkelingen in Arnhem en welke initiatieven genomen zijn of worden om die ontwikkeling gestalte te geven.

2. Structurering van de samenwerking.

In verschillende wijken zal in veel gevallen met dezelfde partners samengewerkt worden. De inhoud van de samenwerking kan daarbij verschillen, het is echter wel van belang dat afspraken gemaakt worden tussen organisaties die stedelijk georganiseerd zijn, opdat niet bij elk nieuw initiatief een 'gang langs loketten gemaakt moet worden'.

3. Budgetafspraken.

De gemeente maakt afspraken met potentiële partners in brede scholen over een vraaggerichte inzet van reguliere middelen via de brede school. Door middel van budgetafspraken stimuleert de gemeente de partners om hun beleid en aanbod op elkaar af te stemmen. Bij het afsluiten van budgetcontracten wordt getoetst in welke mate de instellingen in hun eigen werkbegroting budgetten hebben vrijgemaakt voor wijkgerichte activiteiten binnen de brede school.

Afspraken worden in eerste instantie gemaakt met de stichting Rijnstad. Later volgen andere instellingen (o.a. Domein, ROC en met het Sportbedrijf Arnhem).

4. Ondersteuning bij de inhoudelijke ontwikkeling van brede scholen.

Om een goede start te kunnen maken krijgen de scholen in aanpakwijken ondersteuning bij de ontwikkeling. De gemeente Arnhem maakt afspraken met de stichting OV/SV over de begeleiding van ontwikkelingsprocessen naar brede scholen.

Daar waar in andere wijken kansen zijn om het brede schoolconcept te ontwikkelen met gebruikmaking van voorzieningen op loopafstand zullen scholen en instellingen dit op eigen kracht moeten doen.

5. Externe middelen.

De gemeente zal bij mogelijkheden van externe financiering subsidieaanvragen indienen, zowel voor het bouwkundige als inhoudelijk programma van brede scholen.

De gemeente Arnhem streeft ernaar om bij nieuwbouwlocaties in de wijken Malburgen, 't Broek, Presikhaaf en de Schuytgraaf brede scholen te laten ontstaan. Voor de bouw zijn of worden financiële middelen gereserveerd. Het budget voor het inhoudelijk programma als basis voor het programma van eisen wordt bij nieuwbouw opgenomen in het totaal budget. Ook in Klarendal ligt een initiatief voor een brede school. Voor de inhoudelijke maatregelen en programma's moeten scholen en instellingen gebruik maken van reguliere middelen en OVG gelden.

3.4. Meten van resultaten

Het meten van de resultaten is van belang om de effecten van het brede schoolconcept op de doelstellingen te kunnen bepalen. Daarvoor zal een monitor ontwikkeld moeten worden in samenwerking met de deelnemers en IBO. Voor de uitvoering en doorwerking van de monitor is het creëren van draagvlak bij de deelnemers van groot belang.

Het gegeven dat de brede scholen zich verschillend kunnen ontwikkelen, zal de nadruk moeten liggen op een aantal kernindicatoren.

Bij de monitor gaat het om twee zaken:

1. Het volgen van het proces.
2. Het meten van het doelbereik: worden de hoofddoelstellingen gehaald? Hiervoor zal een set kernindicatoren gemeten en gevolgd moeten worden.

Bijlage 1 Reacties van scholen en instellingen op de conceptnotitie.

De scholen en instellingen hebben zowel schriftelijk als mondeling gereageerd op de conceptnotitie.

In het najaar van 2001 hebben 13 scholen en instellingen schriftelijk gereageerd.

1. Stichting OV/SV
2. Fluvius
3. De Basis
4. OBS O.L.V. van Lourdesschool
5. Stichting Christelijk Primair Onderwijs (SCPO)
6. Stichting Rijnstad
7. Stichting Thuiszorg Midden-Gelderland
8. Wijkoverleg Het Broek
9. Stichting Arnhemse Montessorischolen
10. Rijn IJsselcollege
11. GSJ Lindenhout
12. Domein
13. Bestuur Algemeen Voortgezet Onderwijs Arnhem e.o.
14. Commissie WES (21 januari 2002)
15. Conferentie brede school (22 mei 2002) waarbij ruim 60 personen van scholen, instellingen, politiek en gemeentelijk beleid hun mening gegeven over de uitgangspunten in de kadernotitie en over de kansen en knelpunten van de brede schoolontwikkeling in Arnhem.

Doel

Er is genoeg enthousiasme aanwezig bij de scholen en instellingen voor de ontwikkeling van de brede school in Arnhem. Men ziet vele kansen in het concept met als kernpunten:

- Versterking van de sociale samenhang, vergroten van de betrokkenheid van de wijkbewoners en in kunnen spelen op leerwensen van bewoners.
- Samenwerking tussen alle betrokkenen rond ouders en kinderen.
- Een veilige omgeving, waarin kinderen in een gezond pedagogisch klimaat zich goed kunnen ontwikkelen.
- Gebruik kunnen maken van elkaars deskundigheid.
- Een breed en flexibel aanbod kunnen bieden, zowel voor de kinderen als de ouders.
- Efficiënt gebruik van gebouw en voorzieningen.

Concept

De scholen en instellingen stemmen in met het concept van de brede school.

- Het basisconcept van de brede school ('De Basis ' wil zorgcomponent in basisconcept).
- Doelstellingen.
- Onderscheid tussen het basisconcept en ruimte voor maatwerk per locatie.
- Brede school als inhoudelijk concept voor doelgerichte samenwerking.
- Prioriteit bij vorming van brede scholen in aanpakwijken.
- Het brede schoolconcept bij nieuwbouwlocaties.

<p>Ontwikkeling, ondersteuning en faciliteiten</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brede scholen moeten zich van onderaf ontwikkelen en gedragen worden door alle participanten. De ontwikkeling kan echter niet van de grond komen zonder extra ondersteuning. Een goede stedelijke aansturing is noodzakelijk. Het vraagt om een actieve opstelling van de gemeente als regisseur en duidelijkheid over de rollen en posities van de partners(1, 5, 6, 14, 15). • Het enthousiasme voor de brede school wordt getemperd door het ontbreken van regie in de vorm van een persoon, die de ontwikkeling van brede scholen aanstuurt. De aansturing is nodig om gezamenlijke visie tot stand te brengen, deze om te zetten in een inhoudelijk programma en vanuit een open houding de samenwerking te realiseren. Een onafhankelijke inhoudelijke coördinator moet voor afstemming en afspraken zorgen, maar bovenal voor inspiratie (15). • Voor een activiteitenplan van een brede school is het goed, dat een beroep gedaan kan worden op de inzet van diverse instellingen. Het ontwikkelen van een basisconcept en goed locatieplan vraagt echter meer dan de inzet van reguliere middelen van OV/SV en Rijnstad. Men is van mening dat er extra geld nodig is om de brede school ontwikkeling te stimuleren en te realiseren. Dit geld is nodig voor: <ul style="list-style-type: none"> - scholing van betrokkenen - procesbegeleiding - locatiemanagement - activiteiten (1, 5, 6, 8, 14, 15). • Gemeente maakt niet duidelijk op welke manier zij scholen wil stimuleren om zich tot brede scholen te ontwikkelen (2). • De gemeente zou initiatieven voor de vorming van brede scholen in het VO van harte moeten ondersteunen en faciliteren (1). • De gemeentelijke regie is niet meer terug te vinden in de uitvoeringsprocedure (2, 6, 15) of niet helder genoeg. Opnemen dat MO locatieplannen toetst aan het beleidskader en aan de financiële haalbaarheid (3). • De ontwikkeling van een brede school in Klarendal wordt niet genoemd (2). • Brede school moet wel gedragen worden door personeel en bestuur (4). <p>Organisatie</p>	<p>Suggestie is meegewogen.</p> <p>Tekst aangepast. Convenant opgesteld.</p> <p>Kennis genomen.</p> <p>In het convenant is opgenomen dat de participanten bestaande middelen inzetten.</p> <p>Vooralsnog geen extra geld voor ontwikkeling en ondersteuning</p> <p>Tekst aangepast.</p> <p>Kennis genomen.</p> <p>Overgenomen. Tekst is aangepast.</p> <p>Toegevoegd.</p> <p>Opgenomen in convenant.</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Verlengde schooldag activiteiten hebben meer een relatie met welzijnswerk en kunnen daarom beter naschoolse activiteiten genoemd worden en ondergebracht worden bij het welzijnswerk (4). • OV/SV kan een rol spelen bij een wijkgerichte uitwerking van het brede school concept, maar kan dit niet zonder extra middelen vanwege afspraken en resultaatverplichtingen voor diverse projecten (1). • Er is niet opgenomen hoe, wat en wanneer geëvalueerd wordt. Als de gemeente in de subsidiebeschikking werkt met productafspraken en resultaatverplichtingen zal ook voor het brede schoolbeleid monitoring en evaluatiecriteria ontwikkeld moeten worden (1, 3, 14). • Wegwerken van onderwijsachterstand vraagt goed regulier onderwijs, Aanbod buiten het reguliere curriculum kan hooguit versterken (1). • Peuterspeelzaalwerk is ten onrechte ondergebracht bij 'opvang'. Het is een onmisbare educatieve voorziening en noodzakelijke partner voor het basisonderwijs (1). • Aandacht voor de positie van jongeren in relatie tot de brede school ontwikkeling, zowel fysiek als inhoudelijk (6). • Meer duidelijkheid op welke manier ouders en kinderen betrokken worden bij de ontwikkeling van brede scholen en welke initiatieven hiervoor worden genomen vanuit wijkgericht werken en jeugdparticipatie. De meningen en behoeften van ouders en leerlingen moeten een prominente plaats krijgen bij de ontwikkeling van brede scholen (1, 15). • De overgang van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs vraagt vanuit de doorgaande lijn gedachte aandacht bij de opzet van een brede school (8). • Bij VO scholen vooral aandacht voor ontwikkeling van sociale competenties (13). 	<p>Kennis genomen. Uitwerking per locatie.</p> <p>Deels overgenomen.</p> <p>Overgenomen. Onderdeel is toegevoegd.</p> <p>Kennis genomen.</p> <p>Kennis genomen.</p> <p>Kennis genomen.</p> <p>In convenant opgenomen. De betrokkenheid is nader geconcretiseerd. Kan per locatie verschillen.</p> <p>Kennis genomen. Uitwerking per locatie.</p> <p>Kennis genomen.</p>
--	--

Bijlage 3   Integraal jeugdbeleid

Doel: vergroten van de (toekomst)mogelijkheden van jeugdigen.

Een van de maatregelen is het verbeteren van de ontwikkelingsmogelijkheden door

- Samenwerking met ouders te verbeteren.
- Het verhogen deelname voorschoolse activiteiten.
- Ovoedingsondersteuningsinstrumenten te versterken.
- Het vergroten kwaliteit en capaciteit peuterspeelzalen.
- Het versterken 1° lijns basiszorg.
- Het bestrijden van onderwijsachterstanden.
- Het ontwikkeling buurtnetwerken.

Andere maatregelen zijn het verbeteren van de hulpverlening 12- en het versterken van de relatie van de school met andere leefgebieden door concept 'brede school' met een voor- en naschools aanbod.

Meerjarig ontwikkelingsplan

In het primair onderwijs wordt het Brede school concept vertaald in Multifunctionele Zorgcentra, gebaseerd op eventuele voordelen van een integrale benadering van onderwijshuisvesting gecombineerd met het tot stand brengen van samenhang en samenwerking tussen onderwijs en andere op jongeren gerichte instellingen. Versterking van de relatie van school met andere leefgebieden is een van de speerpunten in het GOA-beleid.

Lokaal Verhaal

Brede schoolconcept is daarin nog niet aan de orde. Uitgangspunten zijn o.a.:

- aanpak achterstand voor- en voorschoolse periode
- zorg voor groepen die extra aandacht nodig hebben
- nieuwe impulsen o.a. de plaats van de school in en de relatie met de wijk
- voortbouwen op bestaand beleid

Integraal Huisvestingsplan

De school is het hart van de wijk, waar rekening wordt gehouden met de specifieke mogelijkheden en problemen van de wijk en haar populatie.

- Beter gebruik van beschikbare ruimte o.a. avondgebruik, voor- en naschoolse opvang.
- Een meer samenhangend aanbod van voorzieningen.
- Multifunctionele accommodaties, waarbinnen mogelijkheden worden geboden voor inhoudelijke en ruimtelijk-functionele samenwerking tussen de te huisvesten functies.

OV-SV

In Wikken en Wegen (1999) legt OV-SV de relatie met Brede School concept voornamelijk bij het begrippen "sociale competentie" en sociaal-emotionele ontwikkeling. Het Brede schoolconcept levert een bijdrage aan de realisering van een betere ondersteuning van de sociaal-emotionele ontwikkeling van de doelgroepkinderen.

Daarnaast zien ze in OVB gebieden graag de peuterspeelzalen opgenomen in de Brede School.

Miniconferentie over MOZC Malburgen

- De school is het centrum van de buurt.
- Het primair onderwijs vormt de kern en is een belangrijke schakel tussen de voorschoolse periode en het vervolgonderwijs.

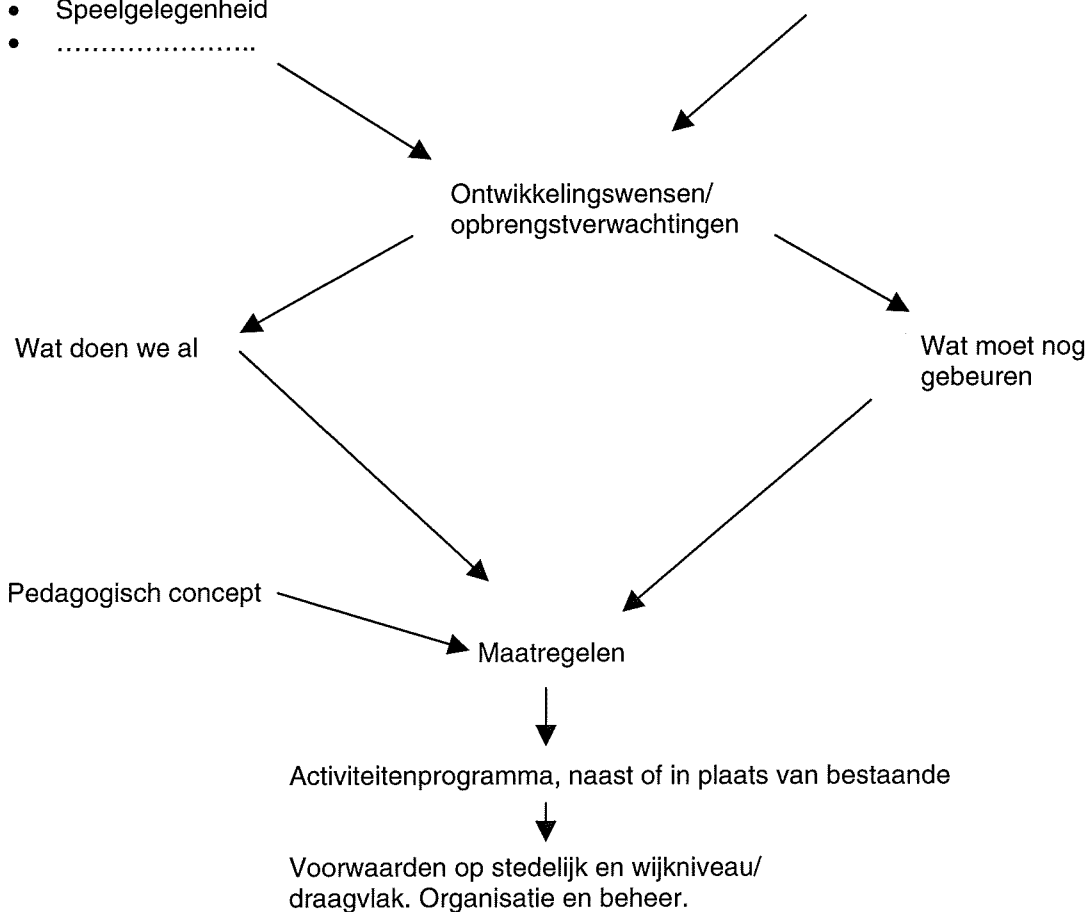
Bijlage 4 Van inventarisatie naar brede school

Leefsituatiekenmerken

- Opleiding ouders
- Werksituatie ouder
- Behuizing
- Vrijtijdsbesteding
- Speelgelegenheid
- .....

Ontwikkelingsaspecten

- Cognitief
- Sociaal-emotioneel
- Creatief
- Lichamelijk

Accent op nieuwe media:

- Versterken van reguliere ICT activiteiten in school door gebruik te maken van de Mediatrefpunten en mediatheekontwikkeling in bibliotheek.
- ICT faciliteiten ter beschikking stellen aan ouders en buurtbewoners.

